

Jordi Pujol i Soley

Té tota la lògica

Té tota la lògica el que està passant en la relació entre Catalunya i Espanya. Ara molt dolenta. Amb perspectiva històrica, què ha passat?

Ha passat que durant el segle XX un definidor molt principal de la societat i la política de Catalunya va ser un catalanisme potent, un nacionalisme de clara majoria no separatista.

N'és prova aquesta llista: Almirall, Maragall, Prat de la Riba, Cambó, Seguí, Campalans, Cardó, Vidal i Barraquer, Companys, Comorera. Només, durant uns anys, Macià representa una excepció. Però de Macià fou també la consigna, l'any 1933, d'"hem de salvar la República". La República espanyola.

Hi ha després quaranta anys de dictadura franquista. Això és a part. Però no del tot. Perquè la recuperació que després de la guerra es va produint a Catalunya –en tots els àmbits– no trenca la línia majoritària del nacionalisme català fins a la Guerra Civil.

Noms com els d'Espriu o Vicens Vives en són la prova. O el del president Tarradellas. O el del conjunt de forces polítiques catalanes de la clandestinitat. De la mateixa Assemblea de Catalunya, per exemple. I n'és la prova l'acció col·lectiva de Catalunya des del 1960, sobretot des de la transició. En tots els camps i des de tota mena de sectors.

Catalunya pot dir que ha actuat en el marc espanyol amb lleialtat, amb convicció i sovint amb eficàcia.

Però ara és d'acceptació general que "se han roto los puentes".

Fins que no hi hagi un referèndum o una consulta no sabrem el grau i la intensitat d'aquest trencament. Però ara mateix la ruptura és un fet. I si bé alguns diuen que cal reparar aquest trencament, no arriba cap resposta, ni cap proposta, en aquest sentit, ni que sigui modestament.

Es podria dir que a Catalunya l'estat d'ànim i els posicionaments s'han endurit considerablement. Però la història ja esmentada del nacionalisme català de tot el segle XX i fins fa quatre dies deixa clar que no era aquest el seu propòsit. I la més recent de l'evolució de l'actitud espanyola des del 1975 fins ara també deixa clar que l'actitud d'Espanya envers Catalunya, que va semblar més favorable i més equànime, no responia a una voluntat d'encaix positiu, de bona col·laboració i de respecte. O va ser un engany o un miratge o una molt fugaç i esporàdica il·lusió. I un cop tot això superat –qüestió de molt poc temps– s'ha tornat a l'Espanya de sempre. La que no va entendre ni va voler entendre Almirall, Maragall, Cambó, Pallach, Espriu, Trias Fargas, Ernest Lluch.

I, posats a parlar d'enduriment, cal analitzar l'enduriment de l'Administració espanyola. En els procediments i sobretot en els objectius. Tan radicals, tan orientats a "acabemos de una vez" i "que dentro de una o dos generaciones ya no se hable más de esto del catalán y del Estatu-

to", que maten tota esperança. I això fa estèril el discurs d'aquells que segueixen parlant de refer ponts. A alguns se'ls ha d'agrair la bona fe. Però se'ls ha de reclamar que analitzin la realitat sense autoengany.

Val a dir que no és gens previsible que a Catalunya se li faci ara una proposta mínimament acceptable en els temes bàsics.

Catalunya pot dir que ha actuat en el marc espanyol amb lleialtat, amb convicció i sovint amb eficàcia

Que són els següents com a molt principals.

1. El de l'autogovern. El de l'autonomia. És a dir, de la capacitat d'assumir responsabilitats realment importants de cara als ciutadans. És a dir, que la Generalitat (president, Govern i Parlament)

negatiu. I en canvi té una càrrega social molt forta, entre altres motius per la immigració. I el desenvolupament econòmic mateix l'obliga a un esforç suplementari de competitivitat. Tot això explica que Catalunya tingui un dèficit fiscal en la relació amb l'Estat molt alt, que la perjudica greument en un doble terreny: en el de la competitivitat econòmica i en el social, és a dir, en l'atenció a la gent (el que se'n sol dir l'Estat de benestar) i en l'eficàcia de l'ascensor social.

3. A propòsit del finançament cal fer notar –cal tenir-ho molt en compte– que actualment el perjudici més gran per Catalunya, des del punt de vista del finançament, no són les infraestructures. Amb alguna excepció aïllada d'especial urgència.

El perjudici greu són coses com córrer el perill de no poder pagar els funcionaris, o els concerts de les escoles o dels hospitals, o el manteniment de les residències de gent gran. O els proveïdors de l'Administració. O pagar el Pirmí. O també –i això és un perill important a hores d'ara–, no poder mantenir el nivell de recerca

GETTY IMAGES

tingui una important i efectiva capacitat de decisió. De manera que pugui incidir d'una manera molt important en la societat. Que no sigui veritat allò que van dient que "vamos a hacer de la Generalitat una casa de cartón piedra, y además vacía". Amb la interpretació descaradament a la baixa de la Constitució i de l'Estatut, els canvis legislatius, la utilització de tota mena d'argücies, els fets consumats, els constants incompliments legals i econòmics,

Alguns diuen que cal reparar aquest trencament, però no arriba cap proposta ni que sigui modestament

la utilització molt poc fiable del Tribunal Constitucional.

2. El dels recursos financers. Malgrat la política de confusió de dades que practica l'Administració de l'Estat i també els grans partits espanyols i bona part del món acadèmic i mediàtic, és innegable que Catalunya rep un tracte financer per part de l'Estat molt discriminatori. Molt

(que havia millorat). Tot són coses menys espectaculars, que no es veuen ni es toquen, però són decisives si volem evitar la pèrdua de cohesió i el decandiment del país. Si volem evitar el fracàs i el desprestigi.

4. El de la identitat. El catalanisme té, sens dubte, un component econòmic. I també social, com acabem de dir. Però en té un de tant important com aquests, que és un conjunt constituït pel sentiment, cultura i llengua. Tot molt entrelligat. La idea bastant estesa a Espanya que la motivació del catalanisme és només o molt principalment econòmica és del tot errònia. La llengua i la cultura, i el sentit d'identitat que se'n deriva, tenen un paper molt principal. Tant és així, que ara mateix la llei Wert és un obstacle molt principal –com una línia vermella– per a qualsevol possible acostament de posicions. És opinió molt estesa a Catalunya que la supressió de la immersió lingüística representa un gran perill per al manteniment del català i de la cohesió de la nostra societat.

Així les coses –i sense cap previsió de canvi–, té tota la lògica i tot el sentit que hi hagi hagut i hi hagi un gran increment del sentiment independentista. ●